

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล
ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก

STRATEGIC LEADERSHIP AND THE QUALITY OF STUDENT IN WORLD-CLASS STANDARD
SECONDARY SCHOOL UNDER THE PROVINCIAL EDUCATION OFFICE IN THE WEST REGION

เขาวรินทร์ ยี่มรอด¹
วรกาญจน์ สุขสดเขียว²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1.ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก 2.คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก และ 3.ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก จำนวน 30 โรงเรียนให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้โรงเรียนละ 2 คน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระจำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 60 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของดูบริน (DuBrien) และคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และการวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก
- 2) คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับมาก
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

¹ นักศึกษาปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Abstract

The purposes of this research were to find 1.the strategic leadership of basis education school administrators under the provincial education office in the west region 2.the quality of student in world-class standard school under the provincial education office in the west region3.the relationship between strategic leadership and the quality of student in world-class standard school under the provincial education office in the west region. The sample used in this research was 30 world-class standard schools under the provincial education office in the west region. The respondent consisted of school administrators and Head teacher of Department, totally 60 persons. The research instruments was a questionnaire concerning strategic leadership based on Andrew J. DuBrin and the quality of student in world-class standard school base on Office of the Basic Education Commission. The statistical used to analyze the data were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation coefficient.

The findings of the research were as follow:

- 1) The strategic leadership of basis education school administrators under office of ministry of educational for the west, as a whole and as an individual, was found at a high level.
- 2) The quality of student in world-class standard school under office of ministry of educational for the west part, as a whole, was found at a high level.
- 3) There was a relationship between strategic leadership and the quality of student in world-class standard secondary school under the provincial education office in the west region at 0.1 level of significance.

บทนำ

กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิทยาการ และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้แต่ละประเทศไม่สามารถปิดตัวอยู่อย่างลำพัง ต้องร่วมมือและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การดำรงชีวิตของคนในแต่ละประเทศ มีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกันมากขึ้น มีความร่วมมือในการปฏิบัติการกิจและแก้ปัญหาต่างๆร่วมกันมากขึ้นในขณะเดียวกันสังคมโลกในยุคปัจจุบันเต็มไปด้วยข้อมูลข่าวสาร ทำให้มีผลกระทบต่อสังคมไทยอย่างมากจนเกิดภาวะวิกฤตทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมืองและการศึกษาโดยเฉพาะปัญหาในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพไม่ดีพอ ทั้งด้านการบริหารจัดการ และคุณภาพการศึกษาที่ยังไม่สามารถพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพในสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป รวมถึงไม่สามารถพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าได้ในสังคมโลก ซึ่งเป็นปัญหาวิกฤตที่จะต้องแก้ไขอย่างรวดเร็วและจริงจัง ดังนั้นคุณภาพของการจัดการศึกษาจึงเป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญประการหนึ่งสำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 และศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลกของแต่ละประเทศ ดังนั้น ประเทศที่จะอยู่รอดได้หรือคงความได้เปรียบก็คือประเทศที่มีอำนาจทางความรู้ และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ซึ่งในยุคโลกไร้พรมแดนคนต่างชาติจะเข้ามาทำงาน และประกอบอาชีพใน

ประเทศไทยมากขึ้น ขณะเดียวกันคนไทยก็มีโอกาสไปทำงานและประกอบอาชีพในต่างประเทศมากขึ้น เพราะการศึกษากลายเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิดความประพฤติและคุณธรรมของบุคคลในสังคม และบ้านเมืองใดให้การศึกษากับเยาวชนได้อย่างครบถ้วนในทุกๆด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 ได้บัญญัติความมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกับแผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (2552-2559) โดยการจัดการศึกษาที่ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ยึดทางสายกลาง อยู่บนพื้นฐานของความสมดุล อย่างมีเหตุผล มีความรอบรู้เท่าทันโลกเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมี “คุณภาพ” ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม พัฒนาความเป็นสากลของการศึกษา เพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและมีการพัฒนา

อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งนโยบายการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบันยังมีเป้าหมายในการพัฒนาเยาวชนให้ไปสู่คนดี เก่งและมีความสุข และมุ่งเน้นคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมกับสากล จึงทำให้การศึกษาฝากความหวังไว้กับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำโรงเรียนและหน่วยงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ สอดรับกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550-2554) ซึ่งให้ความสำคัญต่อการปรับเปลี่ยนจุดเน้นในการพัฒนาคุณภาพคนในสังคมไทยให้มีคุณธรรมและมีความรอบรู้อย่างเท่าทันให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และศีลธรรม สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยการยกระดับโรงเรียนชั้นนำที่มีความพร้อมสู่โรงเรียนดีมีมาตรฐานสากลเพื่อให้เป็น โรงเรียนที่มีระบบการพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีความสามารถก้าวไกลในระดับสากลและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ

ดังนั้นผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องเป็นผู้นำที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ทันสมัย เป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ คือผู้นำที่ต้องมองการณ์ไกลในอนาคต มีความยืดหยุ่น ริเริ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลง สามารถวางแผนกลยุทธ์และจัดการกับปัญหา พร้อมทั้งนำพาองค์กรไปสู่จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก
2. เพื่อทราบคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก
3. เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของดูบริน (DuBrim) ได้ศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ 5 องค์ประกอบคือ 1) ผู้นำที่มีความ

คิดความเข้าใจระดับสูง 2) ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ 3) การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) วิธีการคิดเชิงปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลงและ 5) การกำหนดวิสัยทัศน์ และคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันตกดังนี้ 1) เป็นเลิศทางวิชาการ 2) สื่อสารสองภาษา 3) ถิ่นทางความคิด 4) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ 5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย การจัดเตรียมโครงการ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตกโดยวิธีการศึกษาจากเอกสาร วารสาร ตำรา บทความ ทฤษฎี รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาจัดทำโครงร่างงานวิจัย เสนอขออนุมัติโครงร่างงานวิจัยต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือทดสอบและปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือรวมทั้งการศึกษาค้นคว้าและอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ตอบข้อคำถามของการวิจัยได้ใกล้เคียงที่สุด แล้วเสนอโครงร่างต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นในขั้นตอนที่ 1 ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนของการจัดทำรายงานการวิจัยนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง ทำการปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการผู้ควบคุมเสนอแนะเพื่อนำมาจัดทำเป็นรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมและบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรอนุมัติต่อไป

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก จำนวน 40 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก ซึ่งใช้การประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยตารางเครซี่และมอร์

แกน (Krejcie & Morgan) จากโรงเรียน 40 โรง ได้กลุ่มตัวอย่าง 36 โรง แล้วใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (stratified random sampling) ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก จำนวน 36 โรง ได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา จำนวน 30 โรง คิดเป็นร้อยละ 83.33

ผู้ให้ข้อมูล

กำหนดให้ในแต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูลโรงเรียนละ 2 คน ประกอบด้วย กลุ่มผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระ 1 คน จำนวน 36 โรง คือ กลุ่มผู้บริหาร 36 คน หัวหน้ากลุ่มสาระ 36 คน รวมทั้งสิ้น 72 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น (X_{tot}) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของดูบริน (DuBrin) ซึ่งกำหนดไว้ 5 ประการ 1) ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง 2) ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มากำหนดกลยุทธ์ 3) การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต 4) วิธีการคิดเชิงปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลงและ 5) การกำหนดวิสัยทัศน์

2. ตัวแปรตาม (Y_{tot}) เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล ประกอบด้วย 1) เป็นเลิศทางวิชาการ 2) สื่อสารสองภาษา 3) ล้ำหน้าทางความคิด 4) ผลงานอย่างสร้างสรรค์ และ 5) ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของดูบริน (DuBrin)

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก

แบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert Five Rating Scale)

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือซึ่งเป็นแบบสอบถามโดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและนำผลการศึกษามาสร้างและปรับปรุงเครื่องมือโดยการปรึกษากับอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

2. นำผลที่ได้จากการศึกษา ดังกล่าว มาสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของดูบริน (DuBrin) และคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันตกแล้วนำไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องและตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้เทคนิค IOC (index of item objective congruence) ได้ค่า IOC = 0.6-1.00

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วมาทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และหัวหน้ากลุ่มสาระ 1 คน จำนวน 2 คน ในโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก จำนวน 15 โรง รวมทั้งสิ้น จำนวน 30 คน

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาคำนวณหาความเชื่อมั่น (reliability) ตามวิธีของของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .983

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่บัณฑิตวิทยาลัยออกให้ นำส่งไปแต่ละโรงเรียนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยให้แต่ละโรงเรียนส่งแบบสอบถามกลับคืนทางไปรษณีย์และในบางแห่งผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูล ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์คุณภาพของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก ใช้มัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best)
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตกใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r_{xy}) ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient)

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด 30 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 83.33 มีผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของดูบริน (DuBrin) โดยภาพรวม (n = 30)

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของดูบริน (DuBrin)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง (X_1)	4.35	0.72	มาก
2. ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ (X_2)	4.27	0.71	มาก
3. การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต (X_3)	4.32	0.71	มาก
4. วิธีการคิดเชิงปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง (X_4)	4.37	0.74	มาก
5. การกำหนดวิสัยทัศน์ (X_5)	4.28	0.87	มาก
รวม (X_{tot})	4.32	0.75	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของดูบริน (DuBrin) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.75) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันตก อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตมากไปหาน้อยดังนี้ วิธีการคิดเชิงปฏิบัติ ($\bar{X}=4.37$, S.D.=0.74) ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาเป็นเพศหญิง จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 อายุ 51 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละคิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคืออายุ 31-40 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และอายุ 41-50 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33 ที่น้อยที่สุดคืออายุ 21-30 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ประสบการณ์ในการทำงาน คือ ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี มากที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 68.34 รองลงมาคือ 11-20 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 18.33 และน้อยที่สุด คือ 5-10 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ระดับการศึกษาสูงสุด คือ ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 78.33 รองลงมาคือระดับปริญญาตรี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 21.67 ตำแหน่งปัจจุบันมีผู้ให้ข้อมูลเท่ากัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน กลุ่มละ 30 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของดูบริน (DuBrin)

($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.72) การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.71) การกำหนดวิสัยทัศน์ ($\bar{X}=4.28$, S.D.=0.87) ความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.71)

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ข้อมูลอยู่ระหว่าง 0.71–0.87 มีการกระจายข้อมูลมาก แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
ในภาคตะวันตก

ตารางที่ 2 มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตกโดยภาพรวม

(n = 30)

คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. เป็นเลิศทางวิชาการ (y_1)	4.02	0.83	มาก
2. สื่อสารสองภาษา (y_2)	3.77	0.86	มาก
3. ล้ำหน้าทางความคิด (y_3)	3.81	0.73	มาก
4. ผลงานอย่างสร้างสรรค์ (y_4)	3.94	0.75	มาก
5. ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก (y_5)	3.97	0.68	มาก
รวม (Y_{tot})	3.90	0.77	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียน
มาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ
ภาคตะวันตก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$, S.D.=
0.77) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก
ทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตมากไปหาน้อย
ดังนี้ เป็นเลิศทางวิชาการ ($\bar{X}=4.02$, S.D.=0.83) ร่วมกัน
รับผิดชอบต่อสังคมโลก ($\bar{X}=3.97$, S.D.=0.68) ผลงานอย่าง
สร้างสรรค์ ($\bar{X}=3.94$, S.D.=0.75) ล้ำหน้าทางความคิด

($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.73) สื่อสารสองภาษา ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.86)

เมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ข้อมูล
อยู่ระหว่าง 0.68 – 0.86 มีการกระจายข้อมูลมาก แสดงว่า
ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ
เชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของ
โรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการภาคตะวันตก

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล
ระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันตก โดยภาพรวมและรายด้าน

	Y_1	Y_2	Y_3	Y_4	Y_5	Y_{tot}
X_1	.392**	.395**	.621**	.405**	.465**	.506**
X_2	.203**	.359**	.571**	.343**	.431**	.420**
X_3	.299**	.454**	.658**	.439**	.512**	.523**
X_4	.422**	.372**	.589**	.359**	.447**	.487**
X_5	.336**	.441**	.633**	.469**	.510**	.530**
X_{tot}	.357**	.431**	.653**	.432**	.504**	.527**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ
ผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐาน
สากลระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันตก

($r_{xy}=0.527$) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ในระดับ
ปานกลางและเป็นความสัมพันธ์ทางน้อย อย่างมีนัยสูงทาง
สถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษารายด้านกับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก โดยภาพรวม พบว่า มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในเชิงบวก โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ .420 - .530

การอภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันตก โดยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันตก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ วิธีการคิดเชิงปฏิบัติ ผู้นำที่มีความคิดความเข้าใจระดับสูง การมีความคาดหวังและการสร้างโอกาสสำหรับอนาคต การกำหนดวิสัยทัศน์ และความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่าง ๆ มากำหนดกลยุทธ์ ตามลำดับ เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะเนื่องมาจากผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก เป็นผู้บริหารวิธีคิดเชิงปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง โดยมุ่งเน้นกระบวนการของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นำกระบวนการ PDCA มาปรับปรุงคุณภาพสถานศึกษานำมากำหนดทิศทางการบริหารงานตามนโยบายการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการดำเนินกิจกรรมจะส่งเสริมและคำนึงถึงศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมชุมชนด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารจะมีการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาพัฒนาศักยภาพครู เช่น จัดให้มีการศึกษาดูงาน เข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับรูปแบบการสอนที่ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น โดยอาศัยความคิดแบบนอกกรอบ ค้นหาวิธีการใหม่ๆ ในการพัฒนาและแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ผู้บริหารจะมีการกระตุ้นและเปิดกว้างแก่ทุกคนตามหลักการมีส่วนร่วมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ในองค์กร เมื่อพบปัญหาจะแก้ปัญหาให้ได้ผลระยะยาวด้วยวิธีการวิจัยเพื่อพัฒนาผลผลิตด้านปริมาณควบคู่กับคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จอห์นสันและโชลส์ (Johnson and Scholes) ได้ศึกษากลยุทธ์การพัฒนา พบว่าผู้นำ

เชิงกลยุทธ์เป็นผู้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการพัฒนากลยุทธ์และเป็นผู้ที่มองเห็นการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยข้อมูลในการออกแบบองค์กรผ่านกลยุทธ์ในการวิเคราะห์และการวางแผนกลยุทธ์ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่ากลยุทธ์ที่จัดทำมานั้นเป็นรูปแบบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์ส่วนบุคคล และนอกจากนี้การกำหนดกลยุทธ์ขององค์กรเป็นผลกระทบมาจากความเป็นมาขององค์กรและวัฒนธรรมขององค์กร ดังนั้นบทบาทด้านความคิดที่เพิ่มเติมอย่างเด่นชัดของผู้นำกลยุทธ์คือ การมีวิสัยทัศน์ ภารกิจ และจุดประสงค์ที่ชัดเจน อันนำไปสู่การกำหนดส่วนอื่นๆ ในองค์กรที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง เพราะความมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนี้ไปสู่ความสำเร็จของกลยุทธ์องค์กร

2. คุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันตก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ เป็นเลิศทางวิชาการ ร่วมกันรับผิดชอบต่อสังคมโลก ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ ถิ่นทางความคิด และสื่อสารสองภาษา ทั้งนี้เป็นเพราะนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษา มีความเข้มข้น ผู้นำองค์กรการศึกษาทุกระดับรับรู้และมีความเข้าใจชัดเจน จึงพยายามสูงในการ นำนโยบายสู่การปฏิบัติจริงจัง ด้วยความเชื่อว่าต้องยกเครื่องการศึกษาไทยให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากลเพราะประเทศไทยเป็นสมาชิกของสังคมโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารโรงเรียนมาตรฐานสากล ส่วนใหญ่มีความเป็นผู้นำ เพราะส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 78.30 สำเร็จการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีประสบการณ์ การบริหารโรงเรียนมากกว่า 20 ขึ้นไป และโรงเรียน มาตรฐานสากลในการวิจัยนี้ล้วนเป็นโรงเรียนชั้นนำมีความพร้อมสูงผ่านการประเมินคุณภาพของสำนักรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ที่ได้มาตรฐานคุณภาพ สมศ. ระดับดีมากสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง Globalization and World-Class School โดยไมล์เนอร์ (Milnor) ที่ศึกษาแนวโน้มการเตรียมผู้เรียนให้มีความรู้หรือทักษะใดในการเข้าสู่ตลาดแรงงาน ยุคโลกาภิวัตน์ พบว่า ความรู้ความเข้าใจและทักษะที่ จำเป็นระดับมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ รองมาคือด้านคอมพิวเตอร์ ซึ่งความรู้ความเข้าใจและทักษะทั้งสองนี้ สอดคล้องกับคุณลักษณะ โรงเรียนมาตรฐานสากลที่ว่าผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก งานวิจัยของคัสตุลซาริ (Kustulasari) พบว่า คุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐานสากลในประเทศอินโดนีเซีย

ประกอบด้วย 1. กำหนดนโยบายที่มุ่งสู่มาตรฐานสากลระดับโลกไว้ในวิสัยทัศน์และพันธกิจของโรงเรียน 2. เคารพในคุณค่าวัฒนธรรมที่หลากหลาย รวมทั้งสิ่งแวดล้อมด้วย 3. นักเรียนสื่อสารได้ 2 ภาษา ทั้งภาษาอินโดนีเซียและภาษาอังกฤษ 4. มีแผนพัฒนาความเป็นมืออาชีพ 5. ใช้หลักสูตรนานาชาติและ 6. มีทรัพยากรที่เหมาะสมเพียงพอในการจัดการ เรียนการสอน เทียบเคียงมาตรฐานสากล การวิจัยเรื่อง Building a World Class Islamic School : Teaching with your Strengths โดย แอบบาซี (Abbasi) ที่พบสิ่งที่แสดงการเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับโลก คือ 1. มีผู้นำที่เข้มแข็ง 2. มีการคัดเลือกครูที่มีศักยภาพสูง 3. มีความซื่อสัตย์ต่อองค์กร 4. มีหลักสูตรที่ดี และ 5. มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัย วิจัยพรณ์ เสรีวัฒน์ เรื่องการประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยใช้รูปแบบจำลอง CIPPI (Context - Input-Process-Product-Impact) ผลการประเมินพบว่า 1. ด้านบริบทวัตถุประสงค์โครงการที่มีความคาดหวังให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก เป็นเลิศวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโลก อยู่ระดับมาก 2. ด้านปัจจัยนำเข้า ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และปัจจัยพื้นฐานในโรงเรียนมาตรฐานสากลมีคุณภาพระดับมาก 3. ด้านกระบวนการ ทุกกระบวนการ ของการปฏิบัติตามแนวนโยบาย การพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล คือ การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ปฏิบัติในระดับมาก 4. ด้านผลผลิตนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลมีคุณลักษณะ บรรลุตามคุณลักษณะที่หนึ่งของคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐาน คือ ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลกในระดับมาก และ 5. ด้านผลกระทบ คือ การวิจัย/พัฒนา/เครือข่ายอยู่ระดับปานกลาง

3. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตกมีความสัมพันธ์กันมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทุกด้าน ซึ่งเป็นการสัมพันธ์ในเชิงบวกหรือมีความสัมพันธ์กันในลักษณะคล้ายคลึงกัน นั่นคือภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษามีคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษาที่จะเพิ่มมากขึ้นไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ คือ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา กับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดในภาคตะวันตกมีความสัมพันธ์กัน เหตุที่เป็นเช่นนี้

เพราะ ผู้บริหารในโรงเรียนมาตรฐานสากลมีคุณภาพในระดับมาก สาเหตุอาจเนื่องจาก ผู้บริหาร โรงเรียนมาตรฐานสากลส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ทางการศึกษามีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ในการศึกษาคูงานทั้งในและต่างประเทศ สำหรับผู้บริหารรุ่นใหม่ส่งผลให้ผู้บริหารมีคุณภาพในระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษากว่าผู้นำสถานศึกษาของผู้อำนวยการโรงเรียนของจตุรงค์ ธนสิลิ่งกูร ที่พบว่าประสบการณ์การทำงานเป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่เกิดจากการตั้งสมมติฐานและการมีผลงานเป็นที่ประจักษ์อย่างต่อเนื่องประกอบกับ นโยบายทางการศึกษาในทุกๆระดับ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยให้คนไทยทุกคนได้รับการพัฒนา ทั้งร่างกาย จิตใจ ความรู้ ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพ และมีความมั่นคงในการดำรงชีวิตครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้ตนเองที่จะนำไปสู่ความเข้มแข็งของครอบครัว ชุมชน และสังคมไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ภายใต้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่จะส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ ได้มีการเตรียมคนไทยให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่เรียนรู้มีคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่ดียิ่ง รู้จักสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข ในส่วนการปฏิรูปการศึกษา ในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ ที่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่มาตรฐานสากลมุ่งเน้นการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ พัฒนาคู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้ครูดี ครูเก่งมีคุณธรรม มีคุณภาพและมีวิสัยทัศน์สูงและประการสำคัญที่เป็นตัวขับเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม คือ นโยบายประชาคมอาเซียน (ASEAN Community) ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ภายในปี ค.ศ. 2020 โดยระบุให้มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกๆ ส่วนของเศรษฐกิจโดยผ่านการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา การพัฒนาทักษะ ศักยภาพ และการฝึกอบรม สอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ Abbasi (2012) พบว่า สิ่งที่แสดงถึงความเป็นโรงเรียนมาตรฐานสากล คือ มีผู้นำที่เข้มแข็ง (Strong Leadership) มีการคัดเลือกครู (Qualified Teachers) มีความซื่อสัตย์ต่อองค์กร (Institutional Integrity) มีหลักสูตรที่ดี (Good Curriculum) และมีแหล่ง

เรียนรู้ที่หลากหลาย (Resources) สอดคล้องกับ McKinsey & Company (2007) ได้สังเคราะห์คุณลักษณะสำคัญของระบบการศึกษาที่มีมาตรฐานสากลประการหนึ่งคือ การสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอ (high support) ในด้านระบบการคัดเลือกคนเข้าสู่ตำแหน่งที่ได้คนเก่งเหมาะสมกับงาน การพัฒนาบุคลากรโดยการฝึกอบรม การสนับสนุนการประเมินผลความรู้ของครูและนักเรียน และ Asia Society (2008) ที่เสนอนโยบายที่ควรมีของสหรัฐอเมริกาเพื่อความสำเร็จทางการศึกษาในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ว่าควรมีการสำรวจความรู้ของครูและผู้บริหารด้านความเป็นสากลและสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิลัยพรณ์ เสรีวัฒน์ เรื่อง การประเมินเชิงระบบโครงการโรงเรียนมาตรฐานสากล โดยใช้รูปแบบจำลอง CIPPI (Context - Input-Process-Product-Impact) ผลการประเมินพบว่า 1) ด้านบริบท วัตถุประสงค์โครงการ ที่มีความคาดหวังให้ผู้เรียนมีศักยภาพเป็นพลโลก เป็นเลิศวิชาการ สื่อสาร 2 ภาษา ล้ำหน้าทางความคิด ผลิตงานอย่างสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบต่อสังคมโลก อยู่ระดับมาก 2) ด้านปัจจัยนำเข้า ทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และปัจจัยพื้นฐานในโรงเรียนมาตรฐานสากลมีคุณภาพระดับมาก 3) ด้านกระบวนการทุกกระบวนการของการปฏิบัติตามแผนนโยบายการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานสากล คือ การจัดการเรียนการสอนเทียบเคียง มาตรฐานสากล และการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ ปฏิบัติในระดับมาก 4) ด้านผลผลิตนักเรียนโรงเรียน มาตรฐานสากลมีคุณลักษณะบรรลุตามคุณลักษณะที่หนึ่งของคุณลักษณะโรงเรียนมาตรฐาน คือ ผู้เรียนมี ศักยภาพเป็นพลโลกในระดับมาก และ 5) ด้านผลกระทบ คือ การวิจัย/พัฒนา/เครือข่ายอยู่ระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การกำหนดวิสัยทัศน์กับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยมัธยฐานเลขคณิตมากที่สุด เหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลต้องอาศัยผู้นำที่จะพองค์กรสู่ความสำเร็จได้อย่างชาญฉลาด เราจึงต้องมีผู้นำที่มี “ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์” (Strategic leadership) ซึ่งหมายถึงการเป็นผู้ที่สามารถสร้างงานที่มีคุณภาพ เป็นผู้ที่มีสมรรถนะในการทำงาน มีทักษะ มีความรู้ความสามารถและมีเป้าหมายที่ชัดเจนว่าจะพาบุคลากรในองค์กรเดินไปในทิศทางไหนและเพื่ออะไร ซึ่งหัวใจของความสำเร็จก็คือ การกำหนดวิสัยทัศน์ของโรงเรียนจากความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการคิดและตัดสินใจในการจัดการศึกษาสาเหตุอาจเนื่องมาจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้

ปรับแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาเพื่อสนองตอบต่อแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยยึดหลักการสำคัญคือมุ่งสนับสนุนการทำงานลงสู่ระดับห้องเรียนและโรงเรียนให้มากที่สุด แกะไขการทำงานของโรงเรียนหากไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้ภายใต้การดูแลขององค์กรคณะบุคคล และความเห็นชอบของคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาโดยใช้ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นฐานการพัฒนาและจากการลงพื้นที่ พบว่าทุกโรงเรียนได้กำหนดแผนนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ มุ่งสู่คุณภาพมาตรฐานสากล สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประเมษฐ์ โมลี ที่พบว่า วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ โรงเรียนอจลริยะต้องกำหนดวิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาคน และองค์การให้มีความสามารถโดดเด่น โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสร้างนวัตกรรมที่ตอบสนองต่อคุณภาพการศึกษาระดับสูง และใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ โดยลักษณะของวิสัยทัศน์ของโรงเรียนอจลริยะต้องเป็นวิสัยทัศน์ร่วมและเป็นวิสัยทัศน์เชิงปฏิบัติ (Operational vision statement) มีเป้าหมายที่ชัดเจน เป้ากว้าง และหลากหลาย ขอบรับแนวคิดที่แตกต่าง เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมีการกำหนดพันธกิจและกลยุทธ์ที่สอดคล้องกัน ตลอดจนกำหนดแนวทางที่เป็นรูปธรรมและนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์เชิงนโยบาย Kustulasari พบว่า คุณลักษณะโรงเรียนนานาชาติในประเทศอินโดนีเซีย ได้มีการกำหนดแผนนโยบายในการพัฒนาไว้ 4 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ของโรงเรียนปัจจุบันผู้นำองค์กรยุคใหม่ต้องเผชิญกับปัญหาที่หลากหลายภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้นำจะต้องมีภาวะผู้นำเพื่อพองค์การไปสู่เป้าหมายขององค์กรภายใต้สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้นำต้องมุ่งเน้นการปรับภาวะผู้นำให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่เกิดขึ้นจากผู้ได้บังคับบัญชา และเปิดโอกาสให้มีอิสระในการทำงานมากขึ้น ซึ่งจิตวิญญาณที่ผู้นำยุคใหม่ต้องมีคือ การมีวิสัยทัศน์ (visionary) การมีความรักให้ลูกน้อง (passionate) การมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (creativity) การมีความยืดหยุ่น (flexible) มีความสามารถในการจูงใจ (inspiring) มีการใช้นวัตกรรม (innovation) มีความ

กล้า(courageous) มีจินตนาการสูง(imaginative)ชื่นชมการทดลอง (experimental) มีความเป็นอิสระ(independent)และสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ จิราฯ สงวนสุข ได้วิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญของผู้บริหาร โรงเรียน มีดังนี้ คุณลักษณะส่วนตัวด้านบุคลิกภาพ คือเชื่อมั่นในตนเอง สามารถวินิจฉัยตัดสินใจโดยใช้เหตุผลด้านมนุษยสัมพันธ์คือ ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ด้านคุณธรรมจริยธรรม คือ ยึดหลักความถูกต้อง หรือหลักคุณธรรมในการแก้ปัญหา ในการปฏิบัติงาน ด้านภาวะผู้นำ คือคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งนี้

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอแนะการวิจัยไว้ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำผลการศึกษาที่ทำให้ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาคตะวันตก โดยนำปัจจัยดังกล่าวมาส่งเสริมภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากล เพื่อพัฒนาความรู้และความก้าวหน้าให้กับผู้บริหารสถานศึกษา โดยการจัดอบรมสัมมนาทางวิชาการให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน ส่วนด้านความสามารถในการนำปัจจัยนำเข้าต่างๆ มา กำหนดกลยุทธ์ ที่อยู่ในระดับน้อย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีนโยบายให้ผู้บริหารมีการนำจุดอ่อน ภายในของโรงเรียน มาพิจารณาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการทำงานโดยน่านโยบาย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ เกณฑ์มาตรฐาน ของโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาโดยนำจุด แข็งหรือข้อได้เปรียบที่แตกต่างจากโรงเรียนอื่นๆซึ่งจะเสริม ให้การดำเนินการของโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ทั้งนี้ผู้บริหาร ควรนำโอกาส หรือสภาพการณ์ภายนอกโรงเรียนทั้งปัจจุบัน และอนาคตที่เอื้อต่อการดำเนินงานของโรงเรียนมาพิจารณา ในการทำงานโดยนำข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการดำเนินงานของโรงเรียนในปีที่ผ่านมา มาพิจารณาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน โดยให้อาสาครุมีมีส่วนร่วมใน การกำหนดความต้องการการ โดยระดมความคิดเห็นจากฝ่าย

ต่างๆเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระมาพิจารณา โดยบริหารจัดการข้อมูลเป็นระบบสารสนเทศ โดยใช้ระบบ ฐานข้อมูล (Database System) จากนั้นผู้บริหารนำอุปสรรค หรือสภาพการณ์ภายนอกมาพิจารณาเพื่อกำหนดกลยุทธ์ใน การทำงาน

2. สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตก ควรมี การจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากล ให้มี ทักษะและความสามารถด้านภาษา ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษสูงในระดับเดียวกับนักเรียนของประเทศที่มีคุณภาพ การศึกษาสูง ทั้งเพื่อ การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เพื่อการติดต่อ สื่อสาร เพื่อการนำเสนอผลงาน เพื่อการ ได้แย้งให้เหตุผล และ เพื่อการเจรจาความร่วมมือ ทั้งด้านการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน และนักเรียนโรงเรียนมาตรฐานสากลให้มีความ สนใจเรียนวิชาภาษาต่างประเทศภาษาที่สองเพิ่มมากขึ้น

3. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรพัฒนาทักษะการบริหาร ทักษะที่จำเป็นที่จะช่วยทำให้เด็กและเยาวชนไทย สามารถ พัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นสากลได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐาน สากลระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดใน ภาคตะวันตกเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในอนาคต ผู้วิจัย จึงขอเสนอแนะแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาอื่น ๆ

2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐาน สากลระดับมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดใน ภาคตะวันตก

3. ควรมีการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่มีผลต่อ ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพ ผู้เรียนของโรงเรียนมาตรฐานสากลระดับมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในภาคตะวันตกทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานการมัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แนวทางการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2553.
- กัลยรัตน์ เมืองสง. “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. คุุณินพนธ์ปริญญาการศึกษาคุุณินพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา, 2550.
- จตุรงค์ชนะสีลังกูร. ภาวะผู้นำสถานศึกษา ของผู้อำนวยการโรงเรียน : การศึกษาเพื่อสร้าง ทฤษฎีฐานราก. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปรัชญาคุณินพนธ์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2554.
- ชาญชัย อาจินสมาจาร. ทักษะภาวะผู้นำ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มัลติอินฟอร์เมชันเทคโนโลยี, 2543.
- เขวงศักดิ์ พฤษเทพศ. “การพัฒนาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำกลยุทธ์ของผู้บริหาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา”. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรคุุณินพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2553.
- ณัฐพันธุ์ เขจรนันท์ และฉัตรยาพร เสมอใจ. การจัดการ. กรุงเทพฯ : ส. เอเชียเพรส, 2548
- ดิฐารัตน์ สิวรางกุล. “ความรู้ความเข้าใจของบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากลกับกาเตรียมการและแสวงหาผู้ร่วมพัฒนา”. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2553.
- ทรศนะ บุญขวัญ. วัฒนธรรมองค์กรกับกลยุทธ์. กรุงเทพฯ : เอ็มบีเอ, 2548.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. “ทฤษฎีระบบ” ในประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา หน่วยที่ 3. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2536.
- ทิพวรรณ โอบคั้ง. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับความผูกพันต่อสถานศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, 2549.
- ธร สุนทรายุทธ. “ทฤษฎีวิจัยและปฏิบัติทางการศึกษา”. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์, 2551.
- เนตร์พัฒนาวิราช. การจัดการสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทวีปเพื่อกลุ่ม, 2550.
- Adair, John Eric, Strategic leadership : **How to think and plan strategically and provide direction.** London : **and Organization.** Boston: Houghton Mifflin Co.
- Babrara J. Davies and Brent Davies, **Strategic Leadership (School leadership an Management 23(1), 20040) ,29-38.**
- Baldrige, **2011-2012 Education Criteria for Performance Excellence** accessed December 8,2011,available from http://www.nist.gov/baldrige/publications/Upload/2011-2012_Education_Criteria.pdf.
- Burnham. **Handbook of Educational Leadership and Management.** (London : Longman, 2003).
- Clark Plexico, “**Global Trends Necessitating a World Class Education**” (Dissertation Abstracts Internatioal.2008), 23.
- Daniel Katz and Robert L. Kahn, **The Social Psychology of Organization**,2nd ed. (New York: John Wiley& Son,1978),20.

